

A klímavédelmi szabályozás helyi szintje¹

Prof. Dr. Fodor László

Debreceni Egyetem ÁJK, fodor.laszlo@law.unideb.hu

A környezetvédelmi jogalkotás sajátossága helyi szinten, hogy a települési önkormányzatok a központi előírásnál szigorúbb követelményeket szabhatnak. Nem írhatnak elő azonban határértéket, nem tilthatnak generálisan a központi előírások szerint jogszerűen folytatható magatartásokat, s általában is tiszteletben kell tartaniuk a törvényi kereteket. A klímavédelem területén „tiszteletben tartandó” előírást a levegővédelemről, a településrendezésről, a távhőről szóló, s egyéb országos jogszabályok is tartalmaznak. Ezek alapján nem lehetséges, pl. a helyi emisszióval nem járó fűtési módok kikötése, a távhőre való csatlakozás előírása, illetve az arról való leválás korlátozása sem. A tárgykörben született alkotmánybírósági határozatok és az érintett települések ma hatályos rendeleteinek összevetése azt mutatja, hogy – bár időközben a törvényi szabályozás kismértékben módosult – a helyi jogalkotási mozgástér így túlságosan szűk. A klímavédelem és a szolgáltatásnyújtás biztonsága (gazdaságossága) szempontjai összekapcsolódnak, s szemben állnak a polgári jogi, fogyasztóvédelmi érdekekkel. A konfliktus feloldása további, központi intézkedéseket igényel.

klímavédelem, törvényesség, helyi önkormányzat, távhőszolgáltatás, rendelet

1. Célkitűzés

Az alábbiakban arra teszek kísérletet, hogy megindokoljam a klímavédelmi szabályozás helyi szintjének a megerősítésére vonatkozó igényeket. Ha általában vizsgáljuk a központi és a helyi közhatalmi kompetenciák illetve a szolgáltatásnyújtás kereteit, akkor Magyarországon jelenleg – a központi jogalkotás szintjén legalábbis – épp ezzel ellentétes változások zajlanak, amelyeket egyfelől a szabályozás és igazgatás, illetve a közszolgáltatások terén látható központosítás, másfelől a központi kormányzat környezeti érzékenységének a csekély foka jellemez.² Ebben a feszültségekkel terhes viszonyrendszerben a települési önkormányzatok nehéz helyzete csaknem kilátástalanná teszi a környezeti fenntarthatóság szempontjainak az érvényesítését lokális szinten.

Ennek megvilágítására röviden áttekintem a szóba jövő eszközöket, különös tekintettel a rendeletalkotás kereteire, majd néhány példán keresztül bemutatom, miként került Magyarországon ellentétbe a törvényesség és a klíma-, illetve levegővédelem. Zárásként néhány helyzetértékelő megjegyzést teszek, megmutatva a központi szabályozás szükséges módosításának egy lehetséges irányát is.

2. A helyi szintű szabályozás igénye a klímavédelemben

A helyi önkormányzatoknak az ökológiai fenntarthatóság³ elérésében játszott szerepe világszerte egyre fontosabb, szoros összefüggésben azzal a felismeréssel, hogy a legkevesebb környezeti igénybevétellel és terheléssel azon társadalmi-gazdasági rendszerek működése jár, amelyek a helyi erőforrások észszerű,

¹ A tanulmány az MTA Bolyai János Kutatási Ösztöndíj támogatásával, illetőleg a K 115530 ny. sz. kutatási projekt keretében, a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal támogatásával készült.

² Horváth M. Tamás: Magasfeszültség – Városi szolgáltatások, Dialóg-Campus, Budapest-Pécs, 2015; Szigeti Ernő: Újra járás. In: Horváth M. T. (szerk.): *Külön utak. Közfeladatok megoldásai*. Dialóg Campus, Budapest-Pécs, 2014, 255–290. A környezetvédelem vonatkozásában zajló közigazgatási szervezeti átalakításokhoz ld. az Országos Környezetvédelmi Tanács állásfoglalását az Alkotmánybíróság II/2092-8/2015. ügyszámú megkeresésére, Bp., 2016. 01. 07. (<http://www.oktt.hu/>).

³ Ökológiai fenntarthatóság alatt a környezeti fenntarthatóság erős vagy szigorú követelményét értem; vö. Bándi Gyula: A fenntartható fejlődés jogáról. *Pro Futuro* 2013. 1. sz., 11–30.

gondos hasznosítására, a helyi közösségek érdekeinek érvényesítésére épülnek.⁴ A hazai települési önkormányzatoknak a környezetvédelem terén különböző cselekvési lehetőségei illetve kötelezettségei vannak: rendeletalkotás, tervezés (stratégiaalkotás), közszolgáltatások szervezése, vagyongazdálkodás, hatósági feladatok ellátása – hogy csak a legfontosabbakat említsem.⁵

A környezetvédelem körébe sorolható önkormányzati szabályozási tárgyak meglehetősen széles kört alkotnak, s a gyakorlatban külön-külön, vagy egy-egy vegyes tárgyú rendeletben is megjelenhetnek. Legjellemzőbbek a környezetvédelem (mint integrált tárgykör), az önkormányzati környezetvédelmi alap, a településrendezés (ahol az építésügy mellett jelenik meg a helyi környezetvédelem), a településképi eljárás, a helyi építészeti örökség védelme, a városrehabilitáció, a települési szilárd hulladékkezelési közszolgáltatás, a köztisztaság, a közterület-használat, a hulladékok és a tarló égetése, a füstködriadó-terv, a zajvédelem, a helyi jelentőségű természetvédelmi terület létesítése, a zöldterületek és a fás szárú növények fenntartása illetve kezelése, a talajterhelési díj, a háztartási szennyvíz kezelése (ha az nem a közműbe kerül), a belterületi állattartás (amit a felszín alatti vizek védelme érdekében rendezhetnek). De környezeti vonatkozása lehet akár a közösségi közlekedés, a parkolási rend, a távhőszolgáltatás vagy a vagyongazdálkodás előírásainak is.

A környezetvédelmi jogalkotás sajátossága helyi szinten, hogy a települési önkormányzatok – részint, amennyiben helyi közügyről van szó, az alkotmányjogi előírásokból fakadóan, részint pedig a környezetvédelmi törvény felhatalmazása alapján⁶ – a központi előírásnál szigorúbb követelményeket szabhatnak a környezeti hatásokkal bíró tevékenységekre. Nem írhatnak elő azonban határértéket, nem tilthatnak generálisan a központi előírások szerint jogszerűen folytatható magatartásokat, s általában is tiszteletben kell tartaniuk a törvényi kereteket.

Amennyiben a klímavédelmet a környezetvédelem részének tekintjük, feltételezhetően kiterjednek rá is az Alaptörvény kapcsolódó (bár a klímáról hallgató) rendelkezéseiből – különösen a XXI. cikk (1) bekezdésében deklarált, egészséges környezethez való jogból – fakadó, helyi jogalkotói kötelezettségek. A szakirodalom azonban ezzel kapcsolatban felvet egy koncepcionális kérdést: vajon mennyiben indokolható meg egy helyi szintű előírás olyan környezeti probléma elleni fellépésként, amely egészében vagy részben globális jellegű? Vagyis helyi közügy-e a klímavédelem?⁷

E kérdésre válaszolva, a nemzetközi előírások és megoldások ismeretében elmondható, hogy a klímapolitika egyik területe a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, amely részben legalábbis biztosan helyi közügy. Pl., tartsuk meg a zöldterületeket, válasszunk megfelelő beépítési módokat, hogy ne alakuljanak ki a településen hőszigetek (ezek pl. a településrendezésnek lehetnek tárgyai), ösztönözzük külső árnyékolók felszerelését. A klímaváltozás elleni védekezés terén azonban már (a kibocsátások csökkentése, a megújuló energiák vagy az ún. hatékony távfűtés (pl. kapcsolt energiatermelésből származó hő hasznosító szolgáltatás) előnyben részesítése, az energiahatékonyság javítása, stb. esetén) a helyi jelleg nem mindig állapítható meg. Könnyebb lehet a megítélés, illetve szélesebb a mozgástér, ha a klímavédelem valamely közszolgáltatáshoz (tipikusan a távhőhöz) kapcsolódik, és emiatt már biztosan helyi közügyről van szó, vagy ha más környezeti (pl. levegővédelmi, települési környezetvédelmi) szempontok kapcsolhatók hozzá, amelyek szabályozására hatásköre van az önkormányzatoknak.

A Kvt. 48/E. § szerint a települési önkormányzatoknak környezetvédelmi programjukban meg kell határozniuk az energiagazdálkodással kapcsolatos feladatokat és előírásokat, illetve – a helyi adottságoknak megfelelően – meghatározhatják az éghajlatváltozás várható helyi hatásaihoz való alkalmazkodással kapcsolatos feladatokat és előírásokat. Tekintettel az energetika és a klímavédelem

⁴ Gyulai Iván: Új megközelítések a fenntarthatóság érdekében. In: Remény a fennmaradásra, szerk. Kóródi Mária, Budapest, Kossuth Kiadó, 2007, 225–240.

⁵ A feladattípusok áttekintésére ld. Feik Csaba: Változások a helyi önkormányzatok feladat- és hatáskörének szabályozásában. Új Magyar Közigazgatás, 2014/4, 56–64.

⁶ Magyarország Alaptörvénye 31. cikk (2) bekezdés, a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995:LIII. törvény (Kvt.) 48. § (1) bekezdése.

⁷ Becker, Florian: Handlungsfelder für kommunalen Umweltschutz. In Hebel T., Hendler R., Proelß A., Reiff P. (Hrsg.) Kommunaler Umweltschutz: 30. Trierer Kolloquium zum Umwelt- und Technikrecht vom 4. bis 5. September 2014, ESV, Berlin, 2015, 31.; Waller, Martin: „Neue Energie“ für die kommunale Selbstverwaltung. Hamburg, Dr Kovač, 2013, 270.

szoros kapcsolatára,⁸ álláspontom szerint ebbe a feladatba mind az alkalmazkodás, mind a védelem – helyi sajátosságokhoz igazodó – szabályozása beleérthető.

A hazai szabályozási gyakorlatban a klímavédelem kifejezetten megjelenik az ún. panelprogram kapcsán, amennyiben az önkormányzatok rendeletben szabályozzák a támogatásra való jogosultság feltételeit (a nyílászárók cseréjének, a fűtőkorszerűsítésnek, az árnyékolásnak a módját, az elérendő energiahatékonysági kategóriát, stb.). A távhőszolgáltatás szabályozásában is érintett a klímavédelem, hiszen a fűtési mód alkalmazása kedvező hatású lehet az üvegházhatású gázok kibocsátásának alakulására. De a településrendezés során is szempont, amennyiben, pl. az OTÉK előírásai hivatkoznak az energiatakarékossági követelményekre, megújuló energetikai létesítmények telepítését (eltérő helyi előírás hiányában) minden övezetben megengedik, illetve elismerik a települések zöldfelületeinek szerepét a helyi klimatikus viszonyok megőrzésében.⁹

Az alábbiakban felvázolandó helyzetkép mutatja, hogy ezek a tárgykörök egymástól nem teljesen elválaszthatók, pl. a távhő gyakran egy-egy település több rendeletében, különböző megközelítésben is megjelenik.

3. A helyi klímavédelem keretei

3.1 A központi előírások szabta mozgástér

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 13. §-a a helyi önkormányzatok által ellátandó feladatok között nevezi meg a távhőszolgáltatást. Ezzel egyúttal felhatalmazást ad ennek a kérdéskörnek a rendeleti szabályozására is, hiszen valamennyi itt felsorolt feladat illetve kompetencia – köztük a településrendezés vagy a környezetvédelem is – egyben helyi közügy, s a helyi közügyek rendezésének joga az Alaptörvényből (31. cikk) fakad. Olyan kompetenciáról van szó, amelynek gyakorlásához külön felhatalmazásra nincs szükség, amely ugyanakkor korlátozott, amennyiben az adott életviszonyt törvény már szabályozza. Esetünkben erről van szó, hiszen az energetika ezen szakterületének egy külön törvény adja meg az alapvető szabályozási kereteit, amelyeken az önkormányzatok nem terjeszkedhetnek túl.¹⁰

A távhőszolgáltatásról szóló 2005. évi XVIII. törvény (Tszt.) külön címben határozza meg, hogy melyek a települési önkormányzatok feladatai a távhőellátás körében. Ezek egy része – a 6. § alapján – kifejezetten szabályozási feladat illetve felhatalmazás, amelyek a kapcsolódó életviszonyok széles körére vonatkoznak. A távhőszolgáltató és a felhasználó közötti jogviszony részletes szabályai, a hőmennyiségmérés helye, a szüneteltetés és korlátozás feltételei, a távhőszolgáltatási csatlakozási díj mértéke, megfizetésének feltételei, stb. tipikusan hozzátartoznak egy közszolgáltatás jogi kereteihez. Vannak azonban ezek mellett olyanok is (szám szerint három hatáskör), amelyek környezet- illetve klímavédelmi szempontból relevánsak. Ilyen különösen a szolgáltatási díj szabályozása, mivel annak során szempont a távhőtermelő létesítmény bezárásával, elbontásával járó, környezetvédelmi költség, illetve a kapcsolt és a megújuló

⁸ Fodor László: A „környezeti energijog” alapjai – adalékok az EUMSZ. 194. cikkének értelmezéséhez. Európai Jog 2014. 6. sz., 17–27.

⁹ Támogatási rendeletre példaként ld. Miskolc megyei jogú város 33/2009. (IX. 30.) sz. rendeletét. A számos, távhőszolgáltatással kapcsolatos szabályozási problémára ld. különösen az 1348/B/2007. AB határozatot (ABH 2009, 2617), amelyből valójában két, egymásnak ellentmondó klímavédelmi szempont is kirajzolódik (a panelprogramban való részvétel ösztönzése a távhő díjának csökkentésével, illetve a távhő alapidójának megőrzése a szolgáltatás biztonsága és a felmerülő környezetvédelmi költségek miatt). A településrendezés kapcsán a 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 9., 24., 32. és 78. §-ai irányadók.

¹⁰ Paczolay Péter: Az önkormányzati rendeletek törvényességi és alkotmányossági kontrolljának kérdéséhez. In Gerencsér B., Takács P. (szerk.): Ratio legis, ratio iuris – liber amicorum: studia A. Tamás septuagenario dedicata (ünnepi tanulmányok Tamás András tiszteletére 70. születésnapja alkalmából), Szent István Társulat, Budapest, 2011, S. 228.

energiaforrással történő energiatermelés kimutatható környezetvédelmi és gazdasági előnye. Megteheti az önkormányzat, hogy kijelölje azokat a területeket, ahol célszerű a távhőszolgáltatás fejlesztése. Végül (2009 óta) előírhatja – a közszolgáltatás felmondása esetére – ún. széndioxidkibocsátás-különbözeti díjat fizetését.

Hazánkban jelenleg legalább 70 hazai városban létezik ez a közszolgáltatás.¹¹ Ez egyúttal azt is jelenti, hogy a településeknek rendeletei vannak, amelyek meghatározzák a szolgáltatás igénybevételének egyes feltételeit. Mindezek részletes áttekintése itt nem lehetséges, de jelen vizsgálathoz nincs is szükség teljes körű feltárássra, lényeges csupán annak a megállapíthatósága, hogy bár csupán a hazai önkormányzatok csekély hányada érintett, de mégis számos helyi rendeletről van szó.

Az ezekkel kapcsolatos, jelentősebb jogi problémák felmerülnek a kormányhivatalok által gyakorolt törvényességi felügyelet során, s adott esetben eljutnak a Kúriához, illetve 2012-ig az annak szerepét ellátó Alkotmánybíróságra (a továbbiakban AB) is. Jóllehet, utóbbiak gyakorlata nyilvánvalóan csak a felmerülő problémák csekély hányadát érinti, irányjelzőként mégis figyelembe vehetjük. Annál is inkább, mert a jelenlegi szabályozási helyzetképet tartalmi szempontból jelentősen befolyásolja az AB-nek néhány, nagyjából egy időben (2009-2011) hozott határozata, amelyek nyomán az önkormányzatok kénytelenek voltak lemondani több olyan előírásról is, amelyek környezet- illetve klímavédelmi rendeltetése (is) volt. Az alábbiakban ezt a kérdést járom körbe részletesebben, több példa segítségével.

A példákat Budapest, Miskolc, Pécs, Tata és Tiszaújváros rendeleteiből, illetve a vonatkozó AB határozatokból merítettem.¹² Ezeknek a városoknak a rendeletei tartalmaztak olyan előírásokat, amelyeket az AB megsemmisített, törvényellenességük okán. Elsőként azon rendelkezéstípusokat veszem számba, amelyeket a taláros testület már elbírált.

3.2 Törvényellenesnek talált rendelkezések

a) Nem megfelelő az a levegő minőségének védelmével kapcsolatos helyi szabály, amelyik a város teljes területére nézve előírta, és az építési engedély kiadásának feltételeként állapította meg a helyi emisszióval nem járó fűtési módok (távhő, villamos energia, napenergia) vagy – ennek hiányában – a lehető legkisebb helyi emisszióval járó energiatermelő, energiaellátó rendszerek alkalmazását (Pécs). Az AB szerint ugyanis az energiaellátás kérdését az Országos Településrendezési és Építési Követelmények (OTÉK) IV. fejezetében foglalt szabályok rendezik, amelyektől nem lehetséges eltérni, illetve amelyek nem írják elő az önkormányzati rendeletben szereplő kötelezettségeket.

Álláspontom szerint az AB tévesen ítélte meg az országos és a helyi előírás egymáshoz való viszonyát: az energiahordozó (fűtési mód) és az azon alapuló technológia általános kérdése és a berendezés, illetve vezeték kialakításának, elhelyezésének konkrét kérdései (pl. méret, teljesítmény, biztonság, az épület állékonysága) ugyanis nem azonos szabályozási tárgykör, még ha szorosan összekapcsolódik is. Ennek alapján úgy vélem, hogy – a település meghatározott részére legalábbis – megállapítható ilyen előírás.

b) Ugyanezt mondta ki az AB azokban az esetekben is (Budapest, Tata), amikor a helyi emisszióval nem járó energiaellátási rendszerek alkalmazásának kötelezettsége a távhővel már ellátott vagy arra kijelölt

¹¹ A nemzeti jogszabálytárban jelenleg 56 olyan helyi önkormányzati rendelet szerepel, amely a távhőszolgáltatás – illetve azzal szoros összefüggésben a használati melegvíz szolgáltatás – egyes kérdéseiről szól. Ezek 31 települési önkormányzathoz tartoznak: úgymint Almásfüzitő, Baja, Budapest, Csorna, Debrecen, Dombóvár, Győr, Gyöngyös, Hajdúszoboszló, Kazincbarcika, Kecskemét, Keszthely, Kiskunhalas, Kisvárd, Mezőhegyes, Miskolc, Mohács, Mosonmagyaróvár, Nyírbátor, Oroszlány, Pécs, Sátoraljaújhely, Siófok, Százhalombatta, Szeged, Székesfehérvár, Szekszárd, Szombathely, Tiszaújváros, Várpalota és Záhony. Ezekon túl egyéb internetes források segítségével olyan településekkel is számolni kell, mint Ajka, Balassagyarmat, Balatonfüred, Balmazújváros, Békéscsaba, Budaörs, Bük, Cegléd, Celldömölk, Dunaiújváros, Eger, Érd, Gödöllő, Hajdúböszörmény, Hajdúnánás, Hódmezővásárhely, Jászberény, Kaposvár, Komárom, Kőszeg, Mátészalka, Mór, Nagyatád, Nagykőrös, Pápa, Püspökladány, Salgótarján, Sáropatak, Sopron, Szarvas, Szekszárd, Szentendre, Szentes, Szigetvár, Szigetszentmiklós, Szolnok, Tata, Tatabánya, Zalaegerszeg.

¹² 21/2009. (II. 26.) AB határozat (ABH 2009, 1083); 22/2009. (II. 26.) AB határozat (ABH 2009, 1090); 59/2009. (V. 22.) AB határozat (ABH 2009, 1152); 126/2009. (XII. 17.) AB határozat (ABH 2009, 1297); 28/2011. (III. 31.) AB határozat (ABH 2011, 682).

területekre vonatkozott csupán. Itt a probléma lényegét abban ragadta meg a testület, hogy az érintett területeken ez de facto a távhőhöz való csatlakozási kötelezettség kimondásával azonos. Ezt pedig a Tsz. nem engedi meg.

c) Fentiek alapján magától értetődően nyilvánította törvényellenesnek a testület azt az előírást, amelyik a város meghatározott területén – kizárólagos jelleggel – előírta a távhőszolgáltatás igénybevételének kötelezettségét (Tiszaújváros).

d) Szintén törvényellenesek azok az előírások, amelyek a leválásra vonatkozóan állapítottak meg feltételeket, netán tilalmat (Miskolc, Tiszaújváros). Az AB szerint, bár az önkormányzatok a környezetvédelem terén szigorúbb előírásokat állapíthatnak meg, ezt csak a törvény keretei közt tehetik meg. A Tsz. pedig nem ad felhatalmazást a távhőszolgáltatás igénybevételének sem a kötelezővé tételére, sem pedig a leválás megtiltására.

3.3 Helyzetkép az AB döntései után

Az említett települések esetén áttekintettem a jelenleg hatályos helyi építési szabályokat, illetve távhőszolgáltatási rendeleteket. Ez a következő eredményeket hozta. Egyes települések (Budapest, Pécs) teljes mértékben követik az AB útmutatásait, míg a többiek továbbra is a törvényes kereteken túl védik a levegőt, a klímát, illetve saját szolgáltatásukat. A törvényes keretek közt maradó előírások és a „kilengések” egyaránt tipizálhatók.

a) Megfelel a törvényes kereteknek az az előírás, amely kijelöli a fejleszteni érdemes területeket (Pl. Tata, Tiszaújváros),

b) illetve néhány város (Miskolc, Pécs, Tiszaújváros) ugyancsak jogszerűen alkalmazza a kibocsátási különbözet után fizetendő díjat.¹³

c) Bár szorosan értelmezve az AB szempontjait, az OTÉK-kal ellentétesek azok a megoldások is, amelyek előírják a megjelölt területeken a távhőszolgáltatás igénybevételi lehetőségének a vizsgálatát (pl. Budapest, Tata, Tiszaújváros, Miskolc), ezek az előírások azonban részben már az AB vizsgálata előtt is megvoltak, és a testület – vélhetőleg inkább orientáló, mint valódi kötelezettség jellegük miatt – meghagyta őket. Tekintsük tehát jogszerűnek ezeket is.

d) A csatlakozási kötelezettség előírása – még ha a felhasználóknak a korábbiaknál szűkebb körét érinti is – viszont nyilvánvalóan törvényellenesnek tekintendő (pl. Tatán).¹⁴

e) Ugyancsak kifogásolhatóak a közműhöz (földgáz, távhő) való csatlakozást vagy a megújuló energia alkalmazását – adott esetben közvetve, pl. ún. teljes közművesítettség előírásával – kikötő rendeletek (Tiszaújváros).¹⁵

f) Szintén törvényellenes megoldás bujtatására szolgál, ha az önkormányzat (a leválás nyílt tilalmazása helyett) azonos fűtési komfortfokozat elérését írja elő, s ehhez kiköti a kibocsátások szinten tartását (Miskolc).

g) Törvényellenesnek tekintendő az is, amikor az önkormányzat az AB döntését nem tükröző, változatlan formában tartja a megsemmisített előírást (Miskolc, Tata).¹⁶

¹³ Pl. http://gov.pecs.hu/static/tempPdf/05ren49_150602.pdf (Letöltés: 2016. május 15.).

¹⁴ http://www.tata.hu/system/files/2015_junius_12-tol_hatalyos_TESZ.pdf (Letöltés: 2016. május 15.).

¹⁵ <http://onkormanyzat.tujvaros.hu/html/index.php?mod=rendeletek> (Letöltés: 2016. május 15.).

¹⁶ http://www.tata.hu/system/files/a_tavhoszolgasrol.pdf;
http://www.miskolc.hu/sites/default/files/dokumentumok/csatolmanyok/21-2004._mesz_2013.07.01-tol_hatalyos.pdf (Letöltés: 2016. május 15.)

4. Következtetés

A megvizsgált példák jól mutatják, hogy az önkormányzatok a kevesebb légszennyező- illetve üvegházhatású gáz kibocsátásával járó hőtermelési illetve hőellátási módok terjedését ösztönöznék rendeleteikkel. Különösen fontosnak tűnik ez, ha az adott település rendelkezik távhőszolgáltatással. Megállapítható, hogy több esetben a távhőszolgáltatásról szóló rendeletben, a helyi építési szabályzatban és a levegővédelmi rendeletben is találunk ide vágó előírásokat.

Abból, hogy az AB által meghúzott határvonalakon túl ma is számos helyi követelményt találunk, arra következtethetünk, hogy a klíma- illetve levegővédelemhez, a szolgáltatás biztonságához kapcsolódó problémákat a központi előírások nem rendezik az önkormányzatok számára kielégítő módon. A mozgástér csekélynek mutatkozik, pl. amiatt, hogy a távhővel ellátott háztartások száma különböző okokból csökken, vagy hogy a megújuló energiák (illetve az azokat hasznosító, egyedi fűtési módok) mind műszaki, mind gazdasági értelemben egyre inkább elérhetővé válnak.

A magam részéről úgy vélem, hogy a klímavédelem illetve levegővédelem többet érdemel annál a figyelemnél, amit annak idején az AB szentelt neki. Ugyanakkor nyilvánvaló, hogy célszerű lenne központi intézkedések, törvénymódosítások révén – a jelenleginél erősebb jogszabályokkal – körvonalazni a települési önkormányzatok feladatait. Ennek során modellként lehetne kezelni, pl. a német önkormányzatok által megvalósított szabályozást is, amelyre jellemző, hogy – törvényi felhatalmazással – egyes övezetekben meghatározott fűtési módokat írnak elő, illetve bizonyos tüzelőanyagok felhasználását korlátozzák, s ráadásul energiatechnológiai feltételeket is szabnak (pl. hogy a különféle napelemek közül milyen típusút kell telepíteni, hány évenként kell a szélkerekeket cserélni). A német példa azért figyelemre méltó, mert egyfelől számos hasonló megoldással, jogintézménnyel találkozhatunk máris (pl. a helyi szabályozás szerkezetében, a levegővédelmi, településrendezési követelményeket illetően), illetve mert Németországban jelenleg egy átfogó energetikai reform zajlik (amelynek része az energiaellátási rendszerek decentralizálása, a megújuló energiák előtérbe kerülése), s ebben kitüntetett szerepük van a települési önkormányzatoknak.¹⁷

¹⁷ Fodor László: Klímavédelem az energiajogban – szabályozási modellek Németországból. Budapest, CompLex Wolters Kluwer, 2014, 195–199.